

Utbildningsvärdering med extern bedömning vid Göteborgs universitet,
konstnärliga fakulteten
2024-04-11

Bedömarutlåtande för:
Konstnärligt kandidatprogram i konsthantverk, HDK-Valand

Innehåll:

Beskrivning av uppdraget	sid 3
Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål	sid 4
Att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum	sid 5
Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet	sid 7
Att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll	sid 9
Att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	sid 11
Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	sid 15
Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger	sid 16
Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs	sid 18
Summering	sid 19

Beskrivning av uppdraget

Bedömargruppen har bestått av:

Dr. Petra Ahde-Deal – Independent design researcher, (former Docent at Design, Copenhagen School of Design and Technology)

Inger Bergström, konstnär, fd professor i konst med textil inriktning, Konstfack, f.d. professor i textil konst, Högskolan för Design och Konsthantverk.

Agneta Nathorst Linton, prefekt Kungl. Konsthögskolan, konsthantverkare och curator, fd professor i konsthantverk Konstfack (ordf)

Bedömargruppen har haft i uppdrag att, utifrån Universitetets kriterier för utbildningsutvärdering, enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling och med stöd i Konstnärliga fakultetens vägledning för extern bedömning, utvärdera ”Konstnärligt kandidatprogram i konsthantverk”.

Gruppen har baserat utvärderingen på dokument tillhandahållna av utbildningen den 31 oktober 2023, intervjuer under platsbesöket på HDK-Valand den 24-25 januari 2024, samt bedömargruppens egna samtal, resonemang och reflektioner.

Bedömargruppen har även genomfört ett antal möten under arbetets gång. Utöver det introducerande mötet i augusti 2023, har gruppen genomfört förberedande arbetsmöten, den 15 november 2023, den 9 och den 22 januari, samt ytterligare möte den 26 februari 2024. Den 6 december 2023 genomfördes ett möte mellan representanter för utbildningen och bedömargruppens ordförande. Utöver detta har gruppen haft löpande kontakt via email och hade även utrymmen för enskilda samtal vid tillfället för platsbesöket den 24-25 januari 2024.

Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Hösten 2020 inrättades den nya program-utbildningen Kandidatprogrammet i Konsthantverk med tre olika inriktningar, Smyckekonst, Keramikkonst och Textilkonst. Programutbildningen ersätter tre tidigare separata kandidatutbildningar i respektive ämne.

Den del av underlaget som bedömargruppen tagit del av och som till skillnad från andra dokument visar på faktiska studieresultat, är de examensrapporter som studenterna skriver under kursen ”KKEX10” som utgör den 6:e terminen. Bedömargruppen har tagit del av två examensrapporter/projektformuleringar per inriktning (Smycke-, Textil- och Keramik-konst), dvs total sex rapporter som utgör del av examenskursen.

I själva kursplanen till “KKEX10, konstnärlig kandidatexamen i konsthantverk om 30 hp”, framgår det att de tre huvuddelarna i kursen är; “Projektformulering”, “Gestaltande arbete” och “Presentation och utställning”. Det framgår dock inte hur kursens 30 hp fördelar sig, även om det på Canvas i den beskrivande texten står att det gestaltande arbetet omfattar 20 hp.

På Canvas presenteras examensrapporten som; “den text som beskriver det självständiga konstnärliga arbetets karaktär, syfte, frågeställningar, metod, process, resultat samt en reflektion över resultatet.” Det står att rapporten skrivs parallellt med det självständiga gestaltungsarbetet men examineras vid ett separat seminarium ca 2 veckor efter det konstnärliga arbetet.” Även momentet “Presentation och utställning” examineras enligt schemat i en egen examination.

Bedömning:

Vid genomläsning av utbildningsplan och kursplaner är det uppenbart för oss i bedömargruppen att utbildningen har diskuterats igenom väl och planerats noggrant utifrån både pedagogisk- och konstnärlig erfarenhet. Det finns vid sidan av de teoretiska kurserna en tydlig koppling till praktikbaserade moment och en tilltro till de bärande delar av lärandet som äger rum genom studenternas eget arbete i verkstäder och ateljéer. Upplägget är strukturerat, med en synlig progression och lärandemålen följer Högskoleförordningens examensmål. Gruppen kan konstatera att även om den konstnärliga och analytiska nivån varierar relativt mycket inom gruppen studenter, möter studieresultaten utbildningens lärandemål. En förhoppning inför framtiden hänger dock kvar hos bedömargruppen efter läsningen, och det är

att de teoribaserade och de praktikbaserade momenten i utbildningen i högre grad ska stärka varandra och att denna fördjupade förståelse för konstnärskapets sammansatta delar kan ge tydligare avklang i rapporterna. Vi är medvetna om att ojämnheten i nivå mellan rapporterna dels kan bero på att variationen i studenternas tidigare erfarenheter av skrivande självklart slår igenom, samt att utbildningen nyligen har genomgått en förändring, men om handledningen i teori och skrivande resp. handledningen i konstnärligt gestaltande och utställande inte möts i utbildningen, skulle det kunna bli svårt för studenten att förstå hur dessa delar av ett aktivt konstnärskap hör ihop och hur dessa delar kan föra varandra framåt.

I kursplanen framgår inte fördelningen av hp i kursens tre moment.

I kursbeskrivningen på Canvas framgår att "Det självständiga gestaltningsarbetet" är på 20 hp men inte hur resterande 10 hp fördelar sig mellan "Examensrapport" och "Presentation och utställning". Först under rubriken "Uppgifter" på Canvas framkommer det att "Examensrapporten" resp. "Utställningen" är på vardera 5 hp. Eftersom momenten i kursen har poängsatts vore det utöver ett förtydligande av detta även önskvärt med en större tydlighet kring hur lärandemålen fördelar sig över de tre momenten inom kursen.

Sammantaget görs bedömningen att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål.

Rekommendation:

Att i högre grad möjliggöra/arbota för att sammanföra teori och praktik i utbildningens praktiska delar.

Att i kursplanen "KKEX10" förtydliga hur lärandemålen och poängfördelningen fördelar sig mellan de olika kursmomenten i examenskursen.

Att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Under platsbesöket och i bedömargruppens möte med såväl alumner som nuvarande studenter framgår det med överväldigande tydlighet, att studenterna känner sig sedda och mötta i utbildningen. De nämner utan undantag den stora kompetens och kunskap i material, metoder och tekniker som de möter i verkstäderna och det stora engagemang som lärarna visar i undervisningen. Det framgår även av kursvärderingarna att studenternas synpunkter på

utbildningens upplägg och deras föreslagna förbättringsområden tas på allvar vilket också avspeglas i utvecklingen av kurserna.

Undervisningen sker genom eget arbete i verkstäderna med stöd av verkstadstekniker, enskild handledning med lärare samt handledningstillfällen, redovisningar och seminarier i grupp. Inom ramen för de olika kurserna ges föreläsningar med inbjudna föreläsare, workshops och artist-talks med inbjudna yrkesverksamma konsthantverkare och studiebesök, bl.a. till KKV och Rian Designmuseum. Under första året introduceras studenterna också till en feedback-metod för pågående konstnärligt arbete ”CRP – Critical Response Process” utvecklad av Liz Lerman.

Canvas är den huvudsakliga kommunikationsplattformen och den används för alla kurser. Plattformen erbjuder ett stort antal olika strukturer för kommunikation mellan studenter och lärare. I kursvärderingar och terminsutvärderingar uttrycker studenterna viss otrygghet och osäkerhet kring hur Canvas används och hur information synliggörs.

Bedömning:

Lärarnas engagemang i studenternas utveckling och kunskapsinhämtning är tydlig vid bedömargruppens platsbesök och är väl omvittnat i samtal både med alumner och nuvarande studenter. Det stöds även av de kursbeskrivningar som bedömargruppen tagit del av och det framkommer också vid genomläsning av kursvärderingar där studenternas åsikter tas på allvar och påverkar utbildningens upplägg.

Undervisningen genomförs i olika typer av moment där studenten i olika format möter kritik och feedback såväl i enskilda samtal med handledare som i presentationer och samtal med lärare och medstudenter samt till viss del även i möte med inbjudna gästlärare och gästkritiker.

Kursplanernas tydliga struktur skapar en bra grund och en stabil utgångspunkt för de läsårsspecifika kursbeskrivningar och scheman som presenteras på skolplattformen Canvas. Som bedömare var det dock inte alldeles enkelt att följa upplägget i de olika kurserna.

Canvas verkar vara en funktionell och mångsidig plattform som erbjuder lika många möjligheter till kommunikationsupplägg som det erbjuds kurstillfällen i utbildningen. I vissa fall var schemat tydligt inskrivet med all information på samma ställe, i andra fall användes hänvisningar till andra dokument och länkar till plattformar som inte längre var tillgängliga.

Otydligheten kring Canvas och osäkerheten vad gäller information och kommunikation är också något som studenterna själva nämner i kurs- och termins-utvärderingar. Det kan framstå som en petitesse i sammanhanget, men studenternas möjlighet att möta lärandemålen är klart beroende av deras möjlighet att hitta rätt information. På konstnärliga utbildningar är andelen studenter med dyslexi och andra läs- och skrivsvårigheter hög. Därför kan det vara lämpligt att alla kurser som publiceras på Canvas följer ett och samma upplägg.

Sammantaget görs bedömningen att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum.

Rekommendation:

Att se över och samordna hur kursinnehåll och scheman struktureras och kommuniceras till studenterna via plattformen Canvas.

Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Utbildningsplanen och kursplanerna är som tidigare noterat, väl utformade och heltäckande i relation till Högskoleförordningen. Progressionen i utbildningen är väl framskrivnen i kursplanerna. Både lärare anställda på konstnärlig grund och tekniker har aktiva konstnärliga praktiker vid sidan av sina uppdrag på HDK-Valand. En av teorilärarna har en PhD.

Under platsbesöket framgår det tydligt att lärarna är kunniga och dedikerade samt djupt engagerade i både utbildningen och de enskilda studenternas utveckling. Det finns en god och gedigen konstnärlig kunskapsöverföring i utbildningen och därtill bred kompetens och lång erfarenhet i lärolaget. Utbildningens upplägg stöder studenternas utveckling genom handledning, enskilt arbete och kursernas progression med en bas i studentens egna konstnärliga projekt. Verkstäderna är bemannade av tekniker med god materiell och konstnärlig ämneskompetens och studenterna refererar till dessa som en omistlig resurs.

Under kandidatprogrammets fem första terminer består 7,5 hp /termin av kurser i konst- och konsthantverkshistoria och -teori, där även skrivmoment ingår. I utvärdering av kursen ”KGTH20” framgår att undervisningens fokus på att lära ut metoder för läsande och skrivande ger goda resultat och visar på progression. Stort arbete läggs också på att tillmötesgå studenters önskemål om mer kurslitteratur på svenska. Vid genomläsning av

kursernas litteraturlistor, framgår att det finns en bredd och en aktualitet i kurslitteraturen i såväl praktiska kurser som i teoretiska kurser. I kursen ”KGTH40 teori, historia och reflektion – samtida teoribildning inom konsthantverk” får studenterna ta del av och i seminarier diskutera ett flertal aktuella avhandlingar inom konsthantverk, tex Maja Gunn (textil) ”Body acts queer: Clothing as a performative challenge to heteronormativity”, Nicolas Cheng (smycke) ”World Wide Workshop: The Craft of Noticing” och Frida Hållander (keramik/konsthantverk) ”Vems hand är det som gör?: en systertext om konst/hantverk, klass, feminism och om viljan att ta strid”. Studenterna får även möta forskare i seminarier.

I programmet undervisar fem adjunkter och tre lektorer. Det finns inga professorer närvarande i programmet med ansvar för ämnesutveckling. Det betyder att den forskning som äger rum i lärargruppen, bärs av tre lektorer verksamma inom områdena textil, smyckekonst samt teori och skrivande.

Bedömning:

Utbildningsplanen och kursplanerna visar på progression och utgör en stabil bas för utbildning inom konsthantverk. Lärarna som undervisar i programmet har aktiva konstnärliga praktiker på hög nivå vid sidan av sina tjänster på HDK-Valand. Det finns en gedigen kunskap och erfarenhet i lärarlaget vilket i hög grad gagnar både utbildningen och studenterna. Vid genomläsning av de olika kursernas litteraturlistor, framgår att kurslitteraturen i programmet är aktuell och ger en bra och mångfasetterad bild av dagens konsthantverksdiskurs.

Sammantaget görs bedömningen att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Rekommendation:

Säkerställa att det finns tid till forskning inom ämnesområdet keramik på kandidatprogrammet.

Att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Bedömggruppen har i dokument och under intervjuer fått en tydlig uppfattning om antal lärare och deras olika kompetenser inom kandidatprogrammet. För bedömning av detta kriterium var det betydelsefullt att förstå den förändringsprocess som lett fram till nuvarande kandidatprogram. Efter sammanslagningen till ett gemensamt kandidatprogram i konsthantverk, behålls ändå till stor del tre skilda inriktningar. Utav kandidatprogrammets 180 hp bedriver den enskilda inriktningen undervisning i form av obligatoriska kurser under minst hälften av studietiden. (2022-2023)

Bedömggruppen ser det därför som väsentligt att inte bara beakta den sammanlagda resursen av lärare på hela kandidatprogrammet, utan också hur kompetens fördelar sig på de tre inriktningarna var för sig. Två av de tre inriktningarna på kandidatprogrammet har en undervisande lektor (50%). Kandidatprogrammets inriktning mot keramikkonst saknar för närvarande lektor.

Innan det nya kandidatprogrammet skapades fanns tre professorer tillsatta på konstnärlig grund, var och en med kompetens inom respektive inriktning. Detta verkar ha förändrats successivt och nu finns endast en professor tillsatt på konstnärlig grund, undervisande inom smyckekonst.

Professorernas fokus är/var på masterprogrammet, men bedömggruppen vill ha med även denna aspekt eftersom det skulle kunna påverka ämnesutvecklingen i stort inom varje inriktning.

Utöver lärare som undervisar inom inriktningarnas ämnesområden finns på programmet gemensam kompetens i form av en adjunkt i teori och skrivande (60%), en lektor i teori och skrivande (20 %).

Det är obligatoriskt för nyanställda lärare att gå GU:s kurs i högskolepedagogik om sammanlagt 15 hp. För adjunkter gäller att detta sker inom ramen för kompetensutveckling (utvecklingstid 10%). För lektorer gäller att detta sker inom ramen för en sammanslagen pott av forskning/konstnärligt utvecklingsarbete och kompetensutveckling (forskningstid 15%).

I ”Kompetensförsörjningsplan 2023 vid HDK-Valand” uttrycks som målbild för 2025 att enheten (Konsthantverk och Fri konst) ska ha en majoritet av lektorer och professorer.

Bedömning:

Gruppens bedömning är att de enskilda lärarna på programmet håller en hög nivå med adekvat kompetens och erfarenhet. Deras stora engagemang genomsyrar utbildningen i stort.

Vår uppfattning är dock att arbetsbelastningen är allt för hög. Det finns mycket begränsad tid över till ämnesutveckling, utveckling av enskilda kurser och av programmet i stort. Under intervjuer framgick även att budget uppfattas så stram att det endast mycket begränsat går att anlita gästlärare och gästföreläsare.

Bedömggruppen ser även allvarligt på avsaknad av tydlig struktur för vem som ansvarar för övergripande ämnesutveckling inom de tre respektive inriktningarna på kandidatprogrammet.

Gruppen befärdar att HDK-Valands beslut att inte tillsätta professorer på konstnärlig grund för samtliga tre inriktningar, kan få konsekvenser när det handlar om både kandidat- och masterprogrammets status (nationellt och internationellt) och förmåga att attrahera studenter, lärare och forskare i stort.

Bedömggruppen menar att det inte räcker att se på hela enhetens resurser av lektorer och professorer sammantaget. Om enheten ska fortsätta driva kandidatprogram med de tre inriktningarna krävs att målbilden för 2025 gällande lärarnas kompetens (”majoritet av lektorer och professorer”) resulterar i fler lektorer inom de tre inriktningarnas ämnesområden. Medvetenhet om detta märks i ”Kompetensförsörjningsplan 2023 vid HDK-Valand” – under rubrik ”önskat läge 2025” formuleras behovet av ”ledarskap inom varje ämnesområde/inriktning så att ämnesutveckling och programutveckling säkras över tid”.

Gruppen menar även att ett än starkare samarbete över BA- och MA-nivåer skulle kunna övervägas för att stärka ämnesutvecklingen.

Den obligatoriska högskolepedagogiska kursen uppfattas av bedömggruppen som mycket betydelsefull. Lärarna uttryckte dock att det var svårt att hinna med kursen inom den avsatta tiden. Detta ledde i vissa fall till att lärare läste delar av kursen på obetald tid och även att lärare sköt upp att ansöka till kursen, något som bedömggruppen ser allvarligt på. Gruppen

ställer sig även kritisk till att kompetensutveckling, exempelvis den obligatoriska högskolepedagogiska kursen, ska inrymmas i lektorernas forskningstid på 15%.

Sammantaget görs bedömningen att det råder en viss tvekan om att kriteriet uppnås till fullo.

Rekommendation:

Att kandidatprogrammen har minst en lektor inom respektive ämnesområde/inriktning.

Att tydliggöra vem som har det övergripande ansvaret för ämnesutveckling på de tre inriktningarna, samt att möjliggöra för detta inom ramen för tjänsterna.

Att förutsättningar undersöks för en tydligare struktur där viss del av tjänsten för lektorer (och professorer) avsätts för forskning samt en viss del för kompetensutveckling, och att dessa inte sammanblandas.

Att se över adjunkters och lektors undervisningstid på programmet samt skapa en tydligare struktur där ämnesutveckling, kursutveckling och obligatorisk högskoleutbildning bättre ryms inom tjänsterna.

Att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Kandidatprogrammet i konsthantverk på HDK – Valand, som innefattar de tre inriktningarna textil, keramik och smycke, är unikt i Sverige. På Campus Steneby finns ett kandidatprogram med inriktning ”Textil, kropp och rum” (pausad antagning) och ett kandidatprogram i ”Metallgestaltning”. På Konstfack i Stockholm finns de tre motsvarande inriktningarna (textil, keramik, smycke) inom separata kandidatprogram.

Söktrycket till kandidatprogrammet på HDK-Valand får betraktas som relativt högt med cirka 4-8 sökande per utbildningsplats (statistik för antagning 2023) beroende på inriktning.

Under intervjuerna med studenter och även med alumner lyftes just denna öppenhet mellan de tre inriktningarna inom ett och samma kandidatprogram. De beskrev det som genomgående positivt att kunna röra sig mellan de olika verkstäderna och att få möta studenter från de olika inriktningarna.

I intervjuer med alumni (en från varje inriktning) uttrycktes en stolthet och glädje över den tidigare utbildningen. De upplevde själva att de hade fått en bra kompetens och förankring inom den valda inriktningen och inom programmet som helhet. De efterfrågade dock mer av möten med utövande konstnärer/konsthantverkare under utbildningen för att få en vidare syn på hur en fortsatt yrkesverksamhet skulle kunna ta form. De beskrev det som ett upplevt glapp i övergången till en professionell praktik och att de saknade en större förankring till “verkligheten utanför skolan”. Här uttrycktes även en önskan om fler möten med organisationer och information om ekonomiska aspekter och uppdragsmöjligheter. (Den grupp av alumnistudenter vi fick möta hade examinerats 2022 och 2023, de tillhörde alltså ”pandemi-generationen”.)

I den utbildningsplan vi har tagit del av finns kursen ”KGB01 Begrepp, objekt och externa samarbetspartners”. Här beskrivs en uttalad ambition att studenten ska erhålla färdigheter och förmågor att genomföra ett konstnärligt projekt i samarbete med extern part. Den externa parten är i detta fall en utställningsinstitution.

Under examenskursen ”KKEX 10” behandlas utställningen som arena för att kommunicera ett konstnärligt projekt. Kursen avslutas med en gruppställning vid institution/utställningsrum utanför skolan. I det material vi tagit del av nämns även kontinuerliga samarbeten med andra externa utställningsplatser såsom Nääs konsthantverk och Galleri Four. Deltagande vid det årliga evenemanget Craft Days lyfts även fram som exempel på externa samarbetspartners.

Studenter vid programmet har möjlighet att ansöka om utbyte vid andra lärosäten inom ramen för Erasmus. Vilnius Art Academy NIDA nämns som ett partneruniversitet med utbyte av både lärare och studenter.

Tre av de inriktningsspecifika kurserna har uttalade hållbarhetsperspektiv. Här förväntas studenten att analysera sitt konstnärliga projekt ur samhällliga, etiska och hållbarhetsrelaterade aspekter.

Kurserna i Teori, historia och reflektion lyfter återkommande aspekter kring etiska och samhällliga frågeställningar, något som inbegriper kritiska perspektiv på hur konsthistorien formats. Mycket uttalat görs detta i kursen ”KGTH30 Vems röst får höras?”, med mål att synliggöra värderande begrepp och marginaliserade röster.

Det finns inga inslag i utbildningen av praktikperioder och inte heller kurser riktade mot gestaltning i offentlig miljö.

Bedömning:

Bedömargruppen har vid läsning av material och vid platsbesök på olika sätt reflekterat över utbildningens relevans för "studentens och samhällets behov". Återkommande är diskussioner kring vilken grad de examinerade studenterna är preparerade för en kommande yrkesverksamhet. Här kan vi urskilja två parametrar: Dels att studenten bör ha fått en utbildning som leder fram till ett konstnärskap med en fördjupad kunskap inom inriktningen och med en utvecklad förmåga att sätta sitt konstnärskap i en bredare kontext, idémässigt och kritiskt. Dels att studenten bör ha fått en utbildning som rent faktiskt ger kunskap om vad som väntar i en yrkesverksamhet, såsom exempelvis kunskap om entreprenörskap, befintliga nätverk, relevanta organisationer och myndigheter.

Den relativt lilla utbildningsmiljön, med 5-6 studenter per årskurs, kan ha fördelar när det handlar om att möta den enskilda studentens behov. Samtidigt kan den ligga i fatet när det handlar om att möta "samhällets behov" och studentens förmåga att relatera den egna praktiken till en mångfald av strukturer inom den samtida konst-/konsthantverksscenen.

Då tänker vi på de begränsade resurserna, mest när det handlar om den lilla lärargruppen kandidatstudent möter under utbildningen. Vi upplever att det kan finnas behov av att öka flödet av externa röster och kompetenser under utbildningen, att studenterna får möta fler röster, fler perspektiv och bli en del av en större kritisk massa.

I nuvarande utbildningsplan som gäller från och med höstterminen 2022, har lagts till ett utbud av "Valbara programkurser" under årskurs 2 (15 hp), valbara för samtliga av enhetens studenter. Bedömargruppen ser mycket positivt på denna ansats, dels som ett sätt att öka kursutbudet för den enskilde studenten, dels som en möjlighet till möten med lärare med andra kompetenser och studenter.

Gruppen uppmärksammar även att det finns ett utbud av öppna föreläsningar på enheten i stort. Här kan det undersökas om dessa kommuniceras tydligt till samtliga studenter. Det är också upp till den enskilda studenten att försöka utnyttja dessa tillfällen maximalt.

Under kandidatprogrammet ryms en mängd olika moment av teknik och hantverk inom de specifika inriktningarna. Dessa samsas med moment av mer teoretisk, tematisk och kontextuell karaktär. Bedömargruppen är införstådd med att detta inte alltid är en lätt ekvation att lösa, men är likväl övertygade om att denna ”balans” är avgörande krav att ställa för utbildningens relevans.

När vi tagit del av det slumpmässiga urval av kandidatrapporter vi fått tilldelade, och de resultat dessa presenterar, är vår bedömning att utbildningen inte fullständigt mäter upp till dessa krav. Så som också nämndes i vår bedömning av det första kriteriet, med relevans även under detta kriterium, är det i vissa fall brister i studenternas förmågor att mer djupgående reflektera kring och använda sig av teoretiska referenser och kontextuella sammanhang. Bedömargruppen upplever att ett alltför stort fokus läggs vid att beskriva den tekniska och hantverksmässiga processen.

Under intervjuerna kom frågan om hur ”teori och praktik” integreras i utbildningen. Vår uppfattning är att det finns tankar om ett större närmande mellan exempelvis teorilärarnas undervisning och ”praktik-undervisning”, men att det även här var en fråga om tid och resurser.

Bedömargruppens uppfattning är att studenten under utbildningen erhåller god erfarenhet av att arbeta mot ett utställningssammanhang. För en konstnär/konsthantverkare är detta förstås en mycket relevant professionell praktik. Vår uppfattning är dock att en kurs som tematiskt riktar sig mot en annan typ av sammanhang, exempelvis gestaltningsuppdrag i offentlig eller privat miljö, vore relevant att få in i ett kandidatprogram. Även om konkurrensen är stor finns en efterfrågan av yrkesverksamma konstnärer/konsthantverkare inom detta fält. Kanske är detta något som kan erbjudas inom ramen för de valbara kurserna.

Sammantaget görs bedömningen att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Rekommendationer:

Att arbeta för att studenten under sin utbildning får möta en större mångfald av yrkesutövare, även internationella (gästlärare, konstnärer/konsthantverkare, forskare mm) och medstudenter.

Att se över möjligheten till inslag av praktik i utbildningen.

Att se över möjligheten till kurs/kursmoment med fokus på konstnärlig gestaltning i offentlig/privat miljö.

Att utveckla inslag i utbildningen där studenten får insyn i vad det innebär att driva företag och får möta organisationer och presumtiva uppdragsgivare.

Att se över hur ett större närmande mellan teoretiska och praktiska moment i utbildningen kan möjliggöras.

Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

I överlämnade dokument och vid intervjuer framkommer att det finns en tydlig modell för kursutvärdering där både lärare och studenter är aktiva. Utvärderingarna sker både muntligt och skriftligt. Den skriftliga, som sker anonymt, har dock en relativt låg svarsfrekvens. I samtal med studenter framgår det att man till största del är nöjd med den öppenhet ansvariga lärare har att förändra och utveckla kursinnehåll.

Terminsutvärderingar görs muntligt, med en skriftlig sammanfattning. Även här framgår att både lärare och studenter upplever det möjligt att inom givna ramar förändra och utveckla.

Kollegiet samlas årligen vid en programutvecklingskonferens för att summera arbetet och utveckla utbildningen. Här lyfts även studentperspektivet i form av de bedömningar från kurs- och terminsutvärderingar som inlämnats.

Inom inriktningarna sker även olika former av mer informella möten. Keramikkonst har ett avdelningsmöte varannan vecka för lärare och studenter. Smyckekonst har liknande upplägg med lunchmöten, dock inte lika kontinuerligt. Inom textilkonst organiserar studenterna kontinuerligt ett textilforum för att diskutera gemensamma frågor.

Genom Studentkåren för konstnärliga fakulteten på Göteborgs universitet erbjuds studenter representation i rådgivande forum så som exempelvis Institutionsrådet, Ledningsgruppen och Utbildningsrådet

Vid intervjuer med studenter beskrivs även ett mer informellt perspektiv. Studenterna beskriver en positiv öppenhet från lärarnas sida när det handlar om att inom ramen för

pågående kurs kunna påverka innehållsmässigt. Det kan handla om exempelvis en student som redan har kompetens inom en teknik som ska läras ut, eller en student som konstnärligt önskar omdefiniera föreslagna tema.

Bedömning:

Sammantaget anser bedömargruppen att studenterna har gott inflytande i planering och genomförande av kurser där en tydlig vilja från lärarkåren finns till pragmatiska lösningar. Här finns också en fördel i de relativt små studentgrupperna – dessa kan underlätta för studenten att uppleva sig sedd och lyssnad på. I bästa fall bidrar detta till en trygg utbildningsmiljö där en mångfald av uttryck och individer ryms.

Studenternas reella inflytande är dock sammankopplat med lärarnas tidsmässiga resurser att förvalta studentrespons på kurser och innehåll så att en verklig utveckling kan ske. Vid intervjuer av lärargrupper framkommer en frustration över just detta.

En avsaknad av tydlig ansvarsfördelning vad gäller ämnesutveckling, som i längden skulle kunna riskera en stagnation av utbildningen, har betydelse även för detta kriterium.

Sammantaget görs bedömningen att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Rekommendation:

att undersöka på vilket sätt svarsfrekvensen på de anonyma skriftliga kursutvärderingarna skulle kunna öka.

att se över lärarnas tidsmässiga resurser att följa upp kurs- och terminsutvärderingar samt programutvecklingskonferenser.

Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Vid platsbesök och vid intervjuer uttrycker studenter att de har en god tillgång till lärare, verkstadstekniker och till verkstäderna. Dock finns i vissa fall en uttrycklig önskan till större

tillgänglighet till verkstadstekniker. I den dokumentation som gruppen fått tillgång till, och vid platsbesök, framgår att Textilkonst har tre tekniker anställda på 50-70 %. Keramikkonst och Smyckekonst har var sin tekniker på 50%. (Verkstaden för textiltryck används dock även under vissa perioder till undervisning inom andra program. Verkstaden är öppen för alla som gått introkursen.)

Studenternas tillgång till lärarna även utanför schemaläggning uppfattas som relativt bra, mycket eftersom deras kontor ligger nära eller i anslutning till verkstäderna. Lärarna arbetar dock deltid, så de är tillgängliga endast vissa dagar.

Digital kommunikation kring undervisningen mellan lärare och studenter sker genom Canvas. Verkstäderna och arbetslokaler har generösa öppettider och är öppna för studenterna sju dagar i veckan. I verkstäder med kemikalier och maskiner behöver studenterna gå introduktioner för att få använda verkstan utanför teknikernas arbetstid.

Arbetslokaler och verkstäder är utformade utifrån de olika inriktningarnas behov. Varje student har någon form av egen studieplats/arbetsbord, mer eller mindre i anknytning till verkstäder.

I kursen ”KGIN10 Interaktion mellan keramikkonst, smyckekonst och textilkonst” får studenterna introduktion till samtliga verkstäder inom de olika inriktningarna.

Studenter med behov av särskilt pedagogiskt stöd kan ansöka om detta i systemet Nais, som Göteborgs Universitet är ansluten till.

Den relativt lilla läromiljön kan vara ett stöd för studenter som har behov av en lugn och trygg plats.

Bedömning:

Bedömargruppens intryck är att verkstäder och arbetslokaler är välutrustade och fungerande, med lärare och tekniker som besitter konstnärlig, teknisk och pedagogisk kompetens.

Inom konstnärliga utbildningar kan det sägas finnas en viss koppling mellan arbetslokalens förutsättningar och val av uttryck. Exempelvis kan det vara svårt att arbeta monumentalt vid en skrivbordsplats. Detta var något som uttrycktes av studenter, mer utrymme är så gott som alltid eftersträvansvärt. Samtidigt vill bedömargruppen understryka vikten av att inte ge avkall på inriktningarnas verkstäder. Både studenter och lärare understryker under intervjuerna att närheten mellan lärarnas arbetsrum och verkstäderna är mycket viktig.

Säkerhetsfrågor upplevs som väl inarbetade.

Sammantaget görs bedömningen att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Efter vad bedömargruppen kan se finns det tydliga rutiner för uppföljning och utveckling av utbildningen inom programmet. Kursvärderingar och kursrapporter genomförs regelbundet. Mallen för kursrapporter är effektivt strukturerad och det framgår tydligt om rapporten bör föranleda en revidering av kursplanen.

Svarsfrekvensen på kursvärderingarna är ibland väldigt låg, men flera lärare anger att de vid sidan av de anonymiserade skriftliga kursvärderingarna kompletterar med muntliga genomgångar med studenterna vid kursavslut och då inkluderas även dessa reflektioner i rapporten. I några fall anger lärarna att de själva har svårt att hinna med att formulera sina egna reflektioner och analyser i rapporterna.

Kursrapporterna utgör ett värdefullt material då de visar på såväl studenternas som lärarens reflektioner av kursens innehåll och genomförande. De skrivs också i direkt anslutning till kurserna, då minnet är färskt och reflektionerna aktuella. Rapporterna ligger sedan till grund för programmets årliga programutvecklingskonferens.

I ”Kurs- och programutveckling vid konstnärliga fakulteten” beskrivs hur utbildningen ska tryggas genom ett övergripande och välutvecklat systematiskt kvalitetsarbete i tre processer. Process 1 formuleras i en kursutvecklingscykel, där de sista stegen i cykeln är Kursrapport och Kursutveckling – en programutvecklingscykel med en årlig programutvecklingskonferens samt en enhetskonferens. Den här rapporten bygger på materialet som produceras i process 1 och utgör tillsammans med kommande åtgärdsplan, process 2. Process 3 utgörs av dialoger, workshops och seminarier med fakultets- och universitetsledning, samt GU's kvalitetsutskott.

Bedömning:

Kvalitetssystemet är ett gediget bygge med många parallella processer, tydliga dokument och väletablerade kontaktytor mellan studenter, alumner, lärare, fakultets- och universitetsledning

samt externa bedömare. Som administrativ produkt framstår det som väl genomtänkt, heltäckande och funktionellt. Bedömargruppen är imponerad, men vill påminna om att en väl fungerande administrativ apparat kring uppföljning och utveckling av utbildningen inte samtidigt är en garanti för kvalitet i utbildningen. Det måste även frigöras, flyttas eller tillkomma nya resurser för att möta de behov av förändringar som synliggörs i uppföljningsarbetet, vilket slutligen är en ledningsfråga.

Redan i de kursrapporter, terminsutvärderingar och programrapporter som bedömargruppen tagit del av, framkommer många välgrundade reflektioner kring utbildningen och rimliga förslag till lösningar på iakttagna brister.

Sammantaget görs bedömningen att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Summering

Bedömargruppen har noggrant studerat det stora skriftliga material som har tillhandahållits, samt genomfört intervjuer med lärare, studenter, alumni och övrig personal och besökt utbildningens lokaler under platsbesöket.

Att kandidatprogrammet i konsthantverk utgör en relativt liten lärandemiljö med små student- och lärargrupper är något som avspeglas under flera kriterier. Närheten mellan verkstäder, studentateljéer och lärarnas arbetsrum förs i flera samtal fram som en starkt bärande faktor till att utbildningen fungerar så bra. Sammanfattningsvis är styrkan med detta att studenten har lättare att bli sedd och lyssnad på, och att miljön kan upplevas som lugn och trygg. Svagheten skulle kunna vara att studentens förutsättningar att kunna relatera den egna praktiken till en mångfald av erfarenheter, konstnärskap och strukturer inom den samtida konst-/konsthantverksscenen begränsas.

Sammanslagningen av de tre områdena har enligt uppgift från lärare och studenter fungerat bra och har medfört att läromiljön i och med den större studentgruppen nu upplevs mer diversifierad och att lärargruppen är mindre ”skör”. Det finns en god grund för samarbete mellan lärare som bedömargruppen vill uppmuntra att man tar vara på, inte minst vad gäller kopplingen mellan de teoretiskt orienterade- och de praktiska kurserna. Här krävs att mer tid

avsätts för lärarna till gemensam kursplanering och kanske även möjligheter för lärarna att i högre grad delta i moment som ligger utanför de egna kurserna.

Programmets svagheter enligt bedömagruppen har främst sin grund i att programmets bemanning är mycket liten. Antalet gästlärare har också minskat pga. budgetneddragningar. Det framkommer med stor tydlighet både i skrivna dokument och vid intervjuerna, att lärarnas tid till undervisning och planering är hårt slimmad och inte riktigt räcker till, vilket medför att lärarna utför delar av sitt uppdrag på obetald tid. Detta är i högsta grad bekymmersamt. Undervisande personal är dessutom till största delen tekniker eller adjunkter utan möjlighet till egen forskning. Inom ämnesområdet keramik finns det ingen anställd med forskningstid och därmed inte heller någon som kan driva ämnesutvecklingen inom området keramik i programmet.

Bedömagruppen vill med enfass understryka att ämnesutveckling är avgörande för långsiktig hållbarhet och utveckling av programmet samt för att utbildningen ska förbli en attraktiv och intressant arbetsplats/studiemiljö med goda möjligheter att rekrytera nya lärare och studenter.

Det övergripande intrycket är att utbildningen har ett ambitiöst och väl genomarbetat upplägg. Studenter och alumni är mycket positiva när de berättar om den stora kunskap och kompetens samt det genuina engagemang som de möter hos lärarna i programmet. De fåtal kritiska kommentarer som riktas mot utbildningen rör att studenterna önskar tätare kontakt med fältet under utbildningen och mer grundläggande förberedelser inför vad som krävs i ett aktivt yrkesliv som konsthantverkare.

Lärarna upplevs som mycket engagerade av bedömagruppen och själva upplever de att samarbeten fungerar bra och att det finns en positiv och stöttande atmosfär i kollegiet. Att utbildningen fungerar så väl och får så goda vitsord från studenterna trots att den i praktiken är mycket snålt bemannad, är utan tvivel det genuint engagerade och kunniga kollegiets förtjänst.

Bedömagruppen gratulerar HDK-Valand till den fina utbildningen samt passar på att tacka för förtroendet och för givande möten med studenter och personal.

Bilaga 1. Materiallista

		Namn 			Dokumentstatus
		1. Läsanvisning			
		2. Programspecifika dokument			
		3. Undervisningsrelaterat material			
		4. Kurs & programrapporter			
		5. Studentrelaterat			
		6. Styrdokument			
		Av bedömmargruppen efterfrågade dokument			
		Bedömmargruppens frågor inkl svar.docx			Arbetsmaterial
		Schema för platsbesök 24-25 januari 2024 .d...			Arbetsmaterial

Schema för platsbesök på kandidatprogrammet i konsthantverk 24-25 januari, Kristinelundsgatan 6-8, Göteborg

24/1

Sal: 343

10.00-12.00 Bedömargruppen träffar företrädare för institutionen i entrén för att få tillgång till lokaler mm. Programansvarig, Nils Kristoffersson och viceprefekt för grundutbildningen Hans Ekelund

Bedömargruppen har ett internt förberedande möte. Paus för fika när det önskas, kommer att finnas i rummet.

13.00-14.00 Studenter visar lärmiljöerna. Diego (keramik), Louise (smycke) och Alva (textil). Samling i entrén.

14.15-15.45 Samtal med studenter

15:45 Paus med fika

16.00- Bedömargruppen träffar lärare från programmet. Annika Pettersson, Sarah Schmidt, Renata Francescon och Emma Linde.

25/1

Sal: 332

09.00-10:15 Samtal med lärare. Nils Kristofersson, Elisabeth Billander och Ammeli Engström (sal 332)

10:15-10:30 Paus med fika

10.30-11.30 Samtal med alumner. Axel Danhard, Esse McCessney och Ellen Axberg.

11.30-14.00 Bedömargruppen förbereder återföringsmöte med institutions- och programledning.

14.00-15.00 Återföringsmöte mellan bedömargrupp och institutions- och programledning där bedömargruppen muntligt presenterar preliminära slutsatser.

Klara Björk, prefekt
Hans Ekelund, viceprefekt utbildning
Katarina Andersson, enhetschef
Nils Kristoffersson, Programansvarig

Mathias Aderby, teknisk chef
Anette Billström, HR
Britta Fernell Foufa, utbildningshandläggare

15.00- Bedömargruppen arbetar enskilt med sitt bedömarutlåtande